

Jaarverslag 2019 NatuurWerkgroep Gemeente Rucphen

Bestuur

De samenstelling van het bestuur was: Kees Kools, voorzitter; Cees Terpstra, secretaris; Toine Wagemakers, penningmeester; Harrie Tak, bestuurslid; Frank Nooijens, bestuurslid. Theo Hagendoorn verzorgde het hele jaar de boekhouding en de incasso van de contributies.

Leden en donateurs

Het ledenaantal groeit als volgt gestaag:

<u>Omschrijving</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Stand 1-1	157	154
Bij	11	9
	<u>168</u>	<u>163</u>
Af	5	6
Stand 31-12	<u>163</u>	<u>157</u>

Financieel

De baten namen t.g.v. lagere vrijwilligersbijdragen en minder houtopbrengst af. De lasten daalden nog sterker door de lagere kosten voor het vrijwillig landschapsbeheer en NL Doet. Per saldo steeg het saldo tot € 2.398. De reserve steeg hierdoor tot € 16.035. In de jaarrekening 2019 leest u hierover meer.

Wandelingen en excursies

Namens de vereniging werden dit jaar twee wandelingen georganiseerd. Om te beginnen de wandeling op Landgoed Schijf. Verder de wandeling langs de bloemenakkers in juni. De snertwandeling werd om kalender technische redenen doorgeschoven naar begin 2020.

In juni was er een Flower Powerdag met in de ochtend presentaties in de Heemtuin en in de middag een rondrit langs een aantal akkers.

Opnieuw was er een werkexcursie naar de Biesbosch. De excursie naar Welberg in Steenberg en ging niet door i.v.m. ziekte van eigenaar Ben Santbergen. In 2020 proberen we het opnieuw.

Groene Platform Rucphen

Dit platform kwam in 2019 drie keer in constructieve sfeer bijeen met als belangrijkste onderwerpen de voortgang t.a.v. EVZ de Posthoorn-zuid en de inrichting van de Binnentuin, compensatie voor de zuidelijke tak van de omleiding, herstel van cultuurhistorische landschapselementen, aanpassing van de Stikaregeling, aanzet tot notitie boombeleid, nieuwe criteria voor de groene kaart, aanzet tot ecologisch bierbeheer, en een concept duurzaamheidsvisie voor het buitengebied.

Overleg met gemeente

In het overleg kwamen, naast die van het Groene Platform Rucphen, o.a. de volgende zaken aan de orde: Subsidieaanvraag eekhoornbruggen, illegale kap, compensatieregeling kapvergunningen, overzicht en gebruik van gemeentelijke groenreserves en mogelijke aanpassingen van het NNB. Door de tijdelijke dubbelfunctie van Tony Oomes als coördinator MSA zijn een aantal zaken uitgesteld.

Werkgroepen

Voor de verslagen van de werkgroepen van onze vereniging verwijzen we graag naar onderstaande verslagen. Met instemming hebben we kennis van deze verslagen genomen en van de daaraan ten grondslag liggende activiteiten. De inzet van de werkgroepen maken van onze vereniging een ware NatuurWerkgroep.

Ten slotte

Graag bedanken we alle leden, donateurs, coördinatoren en vrijwilligers voor hun bijdrage aan het functioneren van onze vereniging. We vertrouwen er op dat we met hen in 2020 op de ingeslagen weg naar meer nieuwe natuur zullen voortgaan.

Het bestuur van de NatuurWerkgroep Gemeente Rucphen

10 maart 2020

Verslagen van de werkgroepen van de NatuurWerkgroep Gemeente Rucphen 2019

Verslag vrijdaggroep vrijwillig landschapsbeheer

De vrijdaggroep van de Natuurwerkgroep Rucphen heeft in 2019 op diverse locaties aan hakwallen, bossen, bosjes, poelen, ommetjes en de bijenrotonde onderhoud gepleegd. Daarnaast de EVZ de Posthoorn aangeplant, bij de aanleg van een particulier voedselbos geholpen en het zaaien van akkerkruiden op de akkers van het Flower Power project. Dit zowel voor particulieren, waterschap, Heemtuin en gemeente Rucphen
In totaal hebben we ruim 1000 uur gewerkt.

Overzicht per maand.

Januari

2 x Onderhoud Landschap elementen achter Heemtuin, 2 x Bos dunnen St Martinusstraat Rucphen.

Februari

2 x Bos dunnen St Martinusstraat Rucphen , 2 x EVZ aanplanten Posthoorn.

Maart

2 x EVZ aanplanten Posthoorn, NLDoet Ommetje Achterhoek, NLDoet Beleving pad Pierestraat, voedselbos Kerkstraat Rucphen, onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, onderhoud ven in de Heemtuin.

April

2 x Insectenhôtels + borden Flowerpower plaatsen, Amerikaanse vogelkers verwijderen Gastelsebaan, onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, aanplant element Beatrixstraat.

Mei

2 x Amerikaanse vogelkers verwijderen Gastelsebaan, onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, Gaegelpad zaailingen van berken en wilgen verwijderen.

Juni

2 x Amerikaanse vogelkers verwijderen Gastelsebaan, ridderzuring verwijderen Flower power Langedijksestraat, verwijderen Jacobskruiskruid in de Bakkersmeer.

Juli

Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, Gaegelpad zaailingen van berken en wilgen verwijderen, verwijderen Japanse duizendknoop EVZ Posthoorn zuid.

Augustus

2 x Amerikaanse vogelkers verwijderen Gastelsebaan.

September

2 x Wandelpad opschonen Posthoorn 9, 2 x Onderhoud ven in de Heemtuin.

Oktober

3 x Wandelpad opschonen en stormschade opruimen Posthoorn 9, onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat.

November

2 x Stormschade opruimen Posthoorn 9, inzaaien akkers voor het "Flower Power" project, 2 x Bos dunnen St Martinusstraat Rucphen, Natuurwerkdag op de Rucphense hei.

December;

2 x Bos dunnen St Martinusstraat Rucphen, 2 x Bos dunnen Baanvelden Rucphen.

Verslag zaterdaggroep

Januari

Op de Vloeiweide werden 24 wilgen geknot en een poel opgeschoond. Bij de familie Kroon in Sprundel werden 11 wilgen geknot en bij de familie Lazeroms werden 16 wilgen geknot.

Februari

Op de Vloeiweide werden een sleedoornhaag en een houtwal onder handen genomen. Bij de Lange Matenloop werd een laan structuur hersteld en wilgen opschot verwijderd. Bij de Menmoerhoeve werden 32 wilgen geknot. Tevens waren we behulpzaam met boompjes planten bij de EVZ Posthoorn zuid Rucphen.

Maart

We waren behulpzaam bij het boompjes planten bij de EVZ Posthoorn zuid te Rucphen. Bij de Lange Matenloop werd nog een stuk laanstructuur hersteld. In de Biesbosch op de Vischplaat werden 84 wilgen geknot. In de Krabbenbossen werden 9 grote wilgen geknot en 23 kleintjes.

April

Behulpzaam bij het planten van struiken en boompjes bij het Gaegelpad.

September

Deelname aan de opening van het vrijwilligersseizoen in Best. Opslag op de heide bij het Padvindersven op de Pannenhoef verwijderd. Op de Vloeiweide 2 poelen opgeschoond en opschot verwijderd.

Oktober

Op de Vloeiweide bij de vijverweide opslag afgezet Een poel op de Vloeiweide opgeschoond. Op de Pannenhoef twee poelen opgeschoond.

November

Op Landgoed de Moeren de natuurwerkdag georganiseerd met 47 volwassenen en 12 kinderen als extra deelnemers. Op de Vloeiweide bij de vijverweide opslag verwijderd. Bij Jack Verhulst (Hillekes Hoeve) een poel opgeschoond en een houtwal afgezet.

December

Op de Pannenhoef alle opslag rond het Wildertven verwijderd. Op de Vloeiweide rond het Hellegat ven opslag verwijderd.

Totaal

Er werd 1369 uur gewerkt door volwassenen en 72 uur door kinderen.

Met dank aan Ad, Frans, Ria, Wim, Els, Eric-Jan, Hubert, Leo, Toine, Henk, Tonny, Gerard, Suze, Els, Mariëta, Jan, Ron, Heleen en Johan.

Bloemenakkers/flower power

In 2019 zijn we het vierde jaar ingegaan met het flower power project. Ook dit jaar zijn er weer nieuwe percelen in gebruik genomen. Gelukkig zijn enkele nieuwe particulieren blij geworden van de mooie graanakkers. Maar ook de Landgoed Schijf doet mee. De stroken naast de door ons aangeplante EVZ-Noord zijn ingezaaid met graan en bloemen. Echter hebben onbekenden het graan op enig moment gemaaid. Wie of waarom dit gedaan is, hebben we niet kunnen achterhalen. Inmiddels zijn deze stroken ingezaaid met wintergraan en laten we hopen dat er nu niemand meer ingrijpt. Verder is ook twee percelen van Landgoed Schijf ingericht als bloemenakker; deze percelen zijn mooi zichtbaar vanaf de weg tussen Schijf en de Lange Schouw. Met deze uitbreidingen hebben we onze doelstelling van ruim 15 hectare akkers kunnen bereiken. Ook heeft de provincie meegewerkt aan de verlenging van het project dat nu zeker in 2020 af gaat lopen maar uiteraard gaat het project gewoon door. We moeten wel op zoek naar alternatieve financiering.

Het allerbelangrijkste is de vergroting van de hoeveelheid voedsel voor de natuur en de vergroting van de biodiversiteit. Ook het herintroduceren van diverse zeldzame kruidensoorten is erg goed gelukt. We gaan er vanuit dat dit beeld zich in de komende jaren door blijft ontwikkelen. We hebben in ieder geval weer diverse inventarisaties uitgevoerd. Maar dit zullen we moeten blijven herhalen om de planten te blijven leren kennen en te kunnen zien of de soorten ook daadwerkelijk blijvertjes zijn in en om onze mooie Rucphense Bossen. Volgend jaar zullen we dit zonder ondersteuning moeten doen.

We hebben een bijeenkomst georganiseerd voor alle belanghebbenden bij dit project. Behalve presentaties van de resultaten en achtergronden, hebben we ook de akkers bezocht op een mooi moment in de ontwikkeling van de akkers.

De zondagswandeling was met een groepje van 6 personen zeer beperkt, maar begrijpelijk vanwege het extreem warme weer.

Dit jaar is het gelukt om alle soorten graan (rogge en gerst in zowel winter als zomer soort) te oogsten. Het was nl. het eerste jaar dat alle graansoorten aanwezig waren op de akkers. Deze zaden kunnen we gebruiken om weer in te zaaien.

Vrijwillige Weidevogelbescherming

Op woensdag 20 februari zijn Rinus van Koullil, Ad van Tetering, Jan Koevoets, Henk Aarts, Els Hendriks, Leo en Marijn Konings en Jan Kiewit naar de Provinciale Jaaravond geweest van de Weide- en akkervogelbescherming in het Provinciehuis in 's-Hertogenbosch.

Na een inleidend woordje van Jan Baan, directeur van Brabants Landschap, presenteerden Annette den Hollander en Jochem Sloothaak de resultaten en bijzonderheden over het jaar 2018. Daarna lieten Anja Populier en haar man een aantal beelden zien, waarbij door middel van een elektronisch systeem langs weilanden en akkers de vos en de das geweerd kunnen worden, zodat meerdere legfels uitkomen en op in een veilige omgeving op kunnen groeien!

Hierna werd de Bonte Piet oftewel de scholekster in de schijnwerper gezet. Ingegaan werd op het verspreidingsgebied in Nederland en zijn habitat als weidevogel. Tot slot werd het initiatief van het jaar beloond met een oorkonde, uitgereikt door Johan van den Hout en Dhr. Vos, voorzitter van Brabants Landschap. Met alle materialen op zak werd weer huiswaarts gekeerd!

Op woensdag 27 februari zijn Ad van Gastel, namens Weidevogelbescherming Zundert en Jan Kiewit, namens Weidevogelbescherming Rucphen en Etten-Leur op het hoofdkantoor van Brabants

Landschap in Haaren geweest voor een training wat betreft het invoeren en verwerken van gegevens van weide- en akkervogels via de boerlandvogelmonitor! Dit vanwege actuele veranderingen.

Op 7 maart was er weer de gebruikelijke startavond van de weide- en akkervogelbescherming in de Gemeente Rucphen en Etten-Leur! Plaats van handeling was weer Hoeve 't Oosteind in Sprundel. Er waren 21 personen aanwezig en de gebruikelijke agendapunten, zoals indeling van vrijwilligers bij de boeren, het op de juiste manier registreren (ook via de App), predatie, loopvergunning, Arbo en cursussen passeerden de revue.

Namens Brabants Landschap was Willem Veenhuizen weer aanwezig om vragen te beantwoorden en discussies tot een goed einde te brengen!

Tot slot werd er weer een mooie film over weidevogels getoond onder het genot van een hapje en een drankje!

Op 17 april werd er in Hoeve 't Oosteind een G.P.S.-avond gehouden. Er waren 19 personen aanwezig, waaronder ook de coördinator van Zundert! Het merendeel van de aanwezigen was vrijwilliger bij de Vrijwillige Weidevogelbescherming, maar er waren ook enkele agrariërs en een loonwerker! Marco Renes, soortenbeschermmer van Brabants Landschap, gaf deze avond de uitleg aan de hand van laptop en mobiele telefoon. Vooraf was aan de deelnemers gevraagd om hun laptop, iPad of mobiele telefoon mee te brengen! De G.P.S. is vooral bedoeld om in het veld het nest met legsel of jongen te lokaliseren. Daarna kan de opgedane informatie via een mobiele telefoon of een iPad meteen doorgestuurd worden naar de database van Brabants Landschap. Een registratieboekje om daarin de gegevens te noteren, hoeft dan in principe nog maar alleen als back-up gebruikt te worden! Ook gaf Marco een aantal tips, vooral bedoeld voor de coördinatoren van Gemeente Rucphen/Etten-Leur en de Gemeente Zundert/Rijsbergen. Dit had dan vooral betrekking op het invoeren van nieuwe bedrijven en vrijwilligers. Geadviseerd werd ook om bedrijven of vrijwilligers, die om wat voor reden dan ook, gestopt zijn, niet van de lijst af te voeren! Mochten zij op een later tijdstip weer deel willen nemen, dan heeft men alle gegevens nog paraat! De avond werd met een drankje gezellig rond de klok van 10.30u. afgesloten!

Op zaterdag 18 mei was er de excursie voor coördinatoren. Jan is met nog 4 weidevogelbeschermers naar Ouderkerk a/d. Amstel geweest. Hier is een veenweidegebied bezocht, dat eigendom is van boerderij Polderzicht aan de Polderweg 24. Nadat Jochem Sloothaak, de provinciaal coördinator, ons verwelkomde en ons de laatste informatie verstrekke, hebben we een lezing gekregen door Aad van Paassen over weidevogels in Amstelland. Daarna o.l.v. de boer een rondleiding door het bedrijf. Rond de klok van 12.30u. geluncht en vanaf 13.30u een wandeling door het reservaat, de Ronde Hoep genaamd. Al met al weer een leerzame en gezellige dag!

Op 12 september was er in Hoeve 't Oosteind een evaluatie-avond ter afsluiting van het weidevogelseizoen. Gesproken werd o.a. over de resultaten, predatie en ook de vraag of er voor de vrijwilligers en de deelnemende agrariërs een excursie gepland kan worden. Met een hapje en een drankje werd deze gezellige avond afgesloten.

Op 16 oktober was er een coördinatorenoverleg in Made.

Natuur en omgeving

De werkgroep hield zich vnl. bezig met het kritisch volgen van omgevingsvergunningen, illegale kap en kapvergunningen. In drie gevallen werd melding van illegale kap gedaan.

Een aantal keren werd een reactie ingediend tegen een (ontwerp)bestemmingsplan waarin onvoldoende groencompensatie of zekerheid omtrent de groene maatregelen werd gegeven in de betreffende verbeelding en/of regels. Ook zijn er een aantal kanttekeningen geplaatst bij het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied gemeente Rucphen.

Verder werd bij de gemeente de onvolledigheid van de financiële compensaties in de groenreserve aangekaart.

PR en werving

Elke maand is er een nieuwsbrief uitgebracht om onze leden nader te informeren. Naast onze leden is er ook een grote groep geïnteresseerden die deze nieuwsbrief ontvangt.

Er zijn persberichten opgesteld en geplaatst in de Bode, BN/de Stem en de Gazet. De persberichten hadden betrekking op het Flower Power project, het verwijderen van bloemen op de bijenrotonde en het planten van bomen in de EVZ Posthoorn zuid.

Twee maal was er een radio-interview op Radio Rucphen met Cees Terpstra over het Flower Power project en over de Natuurwerkdag.

Bosbeheer

In 2019 zijn er geen nieuwe particuliere beseigenaren bijgekomen die specifiek om bosbeheer advies voor de Rucphense Bossen vroegen aan de Natuurwerkgroep. Wel is de aangeplante verjonging van 2018 gevolgd en daarbij kwam naar voren dat vooral de lijsterbes het erg goed heeft gedaan. Daarnaast is er ook veel natuurlijke verjonging opgekomen, doordat hiervoor de ruimte is ontstaan. Deze verjonging bestaat vooral uit Douglas (noordelijk stuk van het stormperceel), fijnspar en enkele grove dennen onder de naaldsorten. Onder de loofbomen is dat voor het overgrote deel lijsterbes, maar ook de Amerikaanse vogelkers. Met de landgoedeigenaren is besproken of ze het door storm geraakte perceel zo laten en de natuur zijn gang laat gaan of dat er meer gestuurd/ ingegrepen gaat worden. Dit is nog niet besloten, maar er is bijvoorbeeld wel geïnformeerd om hier 'voedselbossoorten' in te planten.

Om de Amerikaanse vogelkers verder te bestrijden is wel afgestemd om, met inzet van de Natuurwerkgroep, dit verder door te zetten, maar ook te experimenteren met het onderplanten van schaduwsoorten. Deze soorten kunnen prima groeien onder de Amerikaanse vogelkers en streven in de loop van de tijd de Amerikaanse vogelkers voorbij. Waardoor die op hun beurt doodgaan, omdat de schaduwsoorten juist schaduw werpen op de Amerikaanse vogelkers die licht nodig heeft. Qua schaduwsoorten denk dan onder andere aan: lijsterbes, hazelaar of Noorse esdoorn.

Vorig jaar is er vanuit de Vereniging van Eigenaren van de wooncomplexen aan de Gilselaan de vraag gekomen om te kijken naar hun 'Gilsepark' in Roosendaal. Na aanleiding van die vraag is een bosbeheerplan geschreven en boomveiligheidscontrole uitgevoerd. Voor de boomveiligheidscontrole werd uitgevoerd was een kastanje door een winterstorm geveld. Daarbij is geen ernstige schade aangericht, maar wel zijn er wat rododendrons en enkele kleine boompjes geveld. Na de uitgevoerde controle zijn er verder nog een eik en een kastanje geveld.

In februari 2020 worden de eerste beheermaatregelen op basis van het beheerplan uitgevoerd. Dit betreft het opschonen van bomen, verwijderen van een à twee onderdrukte eiken en opschonen van het park. In maart 2020 worden drie bomen in het park aangeplant. Deze aanplant is onder andere op het ontstane open stuk door de gevallen kastanje. De bomen bestaan uit een Amerikaans krentenboompje, gele kornoelje en sierappel. Deze bomen bloeien afwisselend, trekken vogels en insecten aan en geven meer kleur aan het park. Dit ligt in de lijn van het aanbrengen van meer beleving en gelaagdheid en kleur in het Gilsepark.